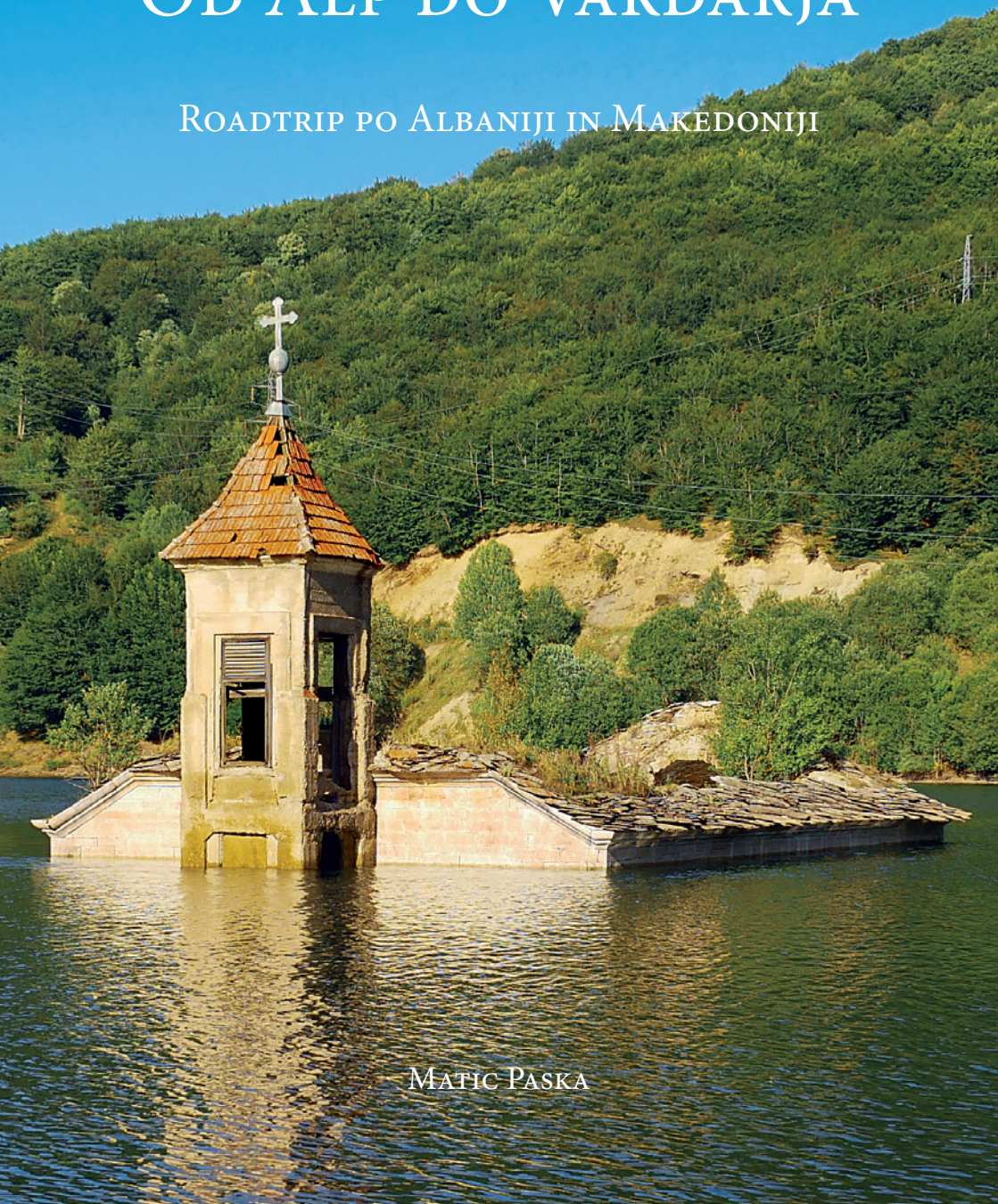

OD ALP DO VARDARJA

ROADTRIP PO ALBANIJI IN MAKEDONIJI

MATIC PASKA

Matic Paska

OD ALP DO VARDARJA
ROADTRIP PO ALBANIJI IN MAKEDONIJI

© Matic Paska, 2018

Založnik: Pilgo d.o.o., Maribor, 2025

Elektronska izdaja

Oblikovanje in prelom: Dejan Paska

Dostopno tudi na:

<https://maticpaska.com/books/Od-Alp-do-Vardarja.pdf>

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI-ID 236491267](https://nuk.oi.ssi.si/record/236491267)

ISBN 978-961-96998-4-3 (PDF)

OD ALP DO VARDARJA

ROADTRIP PO ALBANIJI IN MAKEDONIJI

MATIC PASKA

Spet sem nazaj!

Vem, da sem pozen. Zelo. Ampak tokrat ne bom dolg (ali pač), ker me je priganjal čas. Odpravil sem se na kratek roadtrip po "nepoznanem" delu Balkana, za mnoge neodkrit del Evrope, kjer turizem kot ga poznamo na zahodu, naj še ne bi obstajal. Pa je temu res tako?

Kje sploh naj začnem... Mogoče glavna stvar, ki si jo bo potrebno zapomniti, je, da sem na roadtrip šel sam. Z izjemo prvih 5 dni, ko je bil zvezda znova (že četrti julij zapored) EXIT festival, sem do Skopja potoval le jaz z novim avtom. Ja, pred dvema mesecema kupljena škoda, je morala prestati test vzdržljivosti. Vse do Make-donije se je izjemno dobro upirala cestnim in vozniškim hibam, ki jih na Balkanu, sploh v Albaniji, mrgoli. Mimogrede, Lonely Planet in podobni o Balkanu nimajo prav veliko pojma, zato je najlažje kar iti tja in doživeti vse sam. Ali pa, enostavno, preberete vse, kar sledi.

Ta del Evrope sem obiskal že pred 9 leti, takrat še brez izpita in primoran poslušati starše. Letos sem izkoristil priložnost, potem, ko sta se stara dva spet odločila kolesariti od Maribora na jug. 990 kilometrov tokrat, kapo dol. Cilj, ki sta ga tudi dosegla, jima je bilo Skopje, zato sem svojo pot sprva skrbno načrtoval do tja, na koncu pa se je izkazalo, da je bil le končni cilj enak kot v na začetku načrtanem planu. Ceste, masovni turizem in moji možgani so pač najboljši razlogi za spremembo prvotnih odločitev.

Kilometri pridejo sproti, čas potovanja tudi. Mogoče vmes vtaknem še kakšen zanimiv fact, ki popestri bolj nezanimiv dan. Drugače pa vse po starem, nič olepševanja in kakšna kletvica. Upam pa, da vsaj ne bo predolgo za prebrodit, mogoče primerno za branje med veliko potrebo. Če komu uspe priti do konca, ga tam čakajo še stroški in zadnji žebelj v krsto vsega napisanega.

OD ZAČETKA ...

Skozi celo pot sem razmišljal, kako sploh naj predstavim svoje videnje življenja in vsega obstranskega "tam doli". Preskok iz, čemur mi pravimo, zahoda, do druge strani Evrope, je sicer vprašanje nekaj sto kilometrov, pa vendar ti kilometri bežijo mimo s svetlobno hitrostjo. Že kar na začetku lahko opozorim na zmotno mišljenje večine nas, da je za kulturni šok potrebno kar precej prepotovati. Absolutno ni res! Približno en poln tank goriva in cestne pristojbine, pa smo iz Slovenije že lahko na takšnem eksotičnem mestu. Seveda ni celotna država podvržena enakim pogojem, ampak problem nastane, ko je ekonomija nasičena le v redkih žariščih, vse ostalo pa pobira drobtinice. Raj za osebe kot sem jaz! Več o tem kasneje, ampak za pristno izkušnjo v očeh zahodnega Evropejca ni potrebno v kakšen zakoten del Azije.

Zaradi časovnih omejitev sem moral svoj roadtrip prilagoditi razdaljam in uri primerno. Če sedaj pomislim kakšen mesec nazaj, bi moral všteti še stanje cestne infrastrukture, ki, z redkimi izjemami, ne presega ceste na Krvavec. In mislim tisto, ki pelje do samega vrha! Imel sem približno 10 dni časa, da vidim in doživim karseda veliko, kar se sicer sliši kot kar precej, ampak ni. Sploh zato, ker sem bil sam za vse. Funkcioniram in potujem pravzaprav čisto OK sam, ampak prvič sem se tega lotil z avtom. To za seboj prinese malo večje stroške, precejšnjo utrujenost in nezmožnost prepričevanja druge osebe, da bi šel tja, kamor ni treba in obratno. Kot ponavadi, sem si želel čim bolj pristne izkušnje na samih destinacijah, kar je bilo do neke mere uspešno, in čim manj vstopnin in podobnega sranja, ker so tam vedno turisti, ki ležejo eden za drugim kot ovce. Parkrat sem se pregrešil, ampak boljše to, kot ležanje v hostlu.

Če ste prebrali že prejšnji dve zgodbi, verjetno že veste, da ne maram preveč turističnih točk, zato bo mogoče za ostale šok, da se v glavni sezoni nisem niti približal albanski rivieri. Že res, da je lepo na slikah, ampak te slike so narejene junija ali septembra, poleg tega se v tistih momentih izbirajo utrinki, ki so brez smeti. Teh je res ogromno! In so dobesedno vsepovsod! Pravijo, da je Albanija glavni onesnaževalec Jadrana. Po fuzbalersko se strinjam 110%. Polagam vam na dušo, pojdite v gore! Katerikoli kraj že to bo, ne julija lazit na obalo za nekaj fotk in zato, ker je Tripadvisor tako rekel. Tisto, česar v vodnikih ni, je najlepše! Če pa je že nuja obiskat plaže, na začetku in ob koncu sezone je, dam roko v ogenj, mnogo lepše.

Spet sem se ujel pri dolgovezenju že na začetku, verjetno se mi misli izlivajo kar same od sebe. Bom počasi prestavil v višjo prestavo in začel pisati o dejanskem dogajanju.

EXIT & co.

(Maribor – Ljubljana – Novi Sad, 662 km & 8h 30 min)

Sedem kalibrov se nas je odločilo, da letos skupaj obiščemo EXIT v Novem Sadu, kar je totalno preveč za eno stanovanje (kjer komaj štirje udobno preživijo), pa naj bo še tako ugodno in blizu festivala. Ko je napočil "dan nič", sva s Kajo pobasala vse, kar sva skozi dose-danje izkušnje ugotovila, da rabiva in se čim hitreje odpravila proti Ljubljani. Za Štajerce sicer de-tour, ampak sva šla na roko Gorenj-cema, ki jima je bil prevoz na severovzhod očitno prevelik zalogaj. Kljub gromozanskemu prtljažniku nam je prostora skoraj zmanjka-lo, kar pomeni, da nekateri moški potrebujejo več kovčkov in stvari od žensk. Brezvezna pot med Slovenijo in Srbijo nas je psihično po-vozila, na cilju nam je preostalo le še pitje rakije in basanje s čevapi. V tem smo pač najboljši tudi ob slabem razpoloženju. Vmes vzponi in padci, tako na samem festivalu kot izven njega, nekaj vrhunskih nastopov in spet precej razočaranj, ki jim mogoče kdaj posvetim kakšen zapis ali pa kar cel roman. Pa še vedno vsako leto rinem dol, izgleda, da le ni tako slabo glede na izkušnjo in ceno! Samo pir je pač zanič. Mogoče pa je tokrat le bilo zadnjič...

Se mi zdi, da je pri lanskim knjigah ta "dodatna misel" kar malo popestrila zadevo, zato je tudi letos ne bom štrcnil vstran. Če izvzamemo Evropsko unijo in uporabo mobil-nih podatkov znotraj nje, potem so lokalne SIM kartice nekaj najboljšega, kar je za tujca na voljo. Da za manjšo vrednost, kot je en odhodni klic iz države, dobiš 30 GB in 10.000 minut, je že na robu norosti. Mi je kar všeč ta rob. Porabiš itak ne vsega, pa čeprav lahko cel festival štrckaš po telefonu in objavljaš storyje na Instagram. Saj to je po-anta festivala, ne?! Koga brigata vzdušje pa muzika.

Prvi pravi dan na poti

(Novi Sad – Zlatibor, 247 km & 4h 30 min)

Vse skupaj spet prehitro mine, napoči čas za odhod v Slovenijo oziroma za mene, proti jugu. Preveč čustveno slovo od Kaje, s cmokom v grlu in nabasanim avtom pa moram na pot!

Odločen sem, da pridem do Zlatibora, kjer me čaka prenočišče. Najprej brez težav mimo Rume, Šabca in Valjeva. Potem se mi prižge lučka za gorivo, pa še vedno piše, da imam na voljo 110 kilometrov. Ok, itak sem navajen povlečt še do kakšne pumpe dlje. Malo me začenja skrbet predvsem dejstvo, da že v naslednjih 30 kilometrih ne vidim niti ene. Potem se pa začnem vzpenjati. Kar naenkrat doseg pade na 50 kilometrov, jaz pa komaj takrat uvidim, da šele prihajam v neko skrito dolino, kanjon ali nekaj podobnega. Skratka, hribovito področje, jaz pa na hlapih. Spet upam in upam, da se mi prikaže neka črpalka, peljem čez tri vasi, polne traktorjev in avtov,

črpalke še kar nikjer. Pa se znova začnem vzpenjat, tokrat z le še 35 kilometri na voljo. Takoj se mi misli spremenijo v hitro računajočo napravo, že imam v glavi scenarij, če mi ne uspe priti vsaj do vasi, kako preživeti v divjini srbskih hribov. Pogledam še na tri različne navigacije (Google maps, Here maps in Maps.me), nobena od njih ni primerna za uporabo izven glavnih cest (več o tem kasneje). Čez 20 kilometrov bo mesto. Super, a kaj, ko mi avto sporoča, da imam še ravno toliko tudi v tanku. Lepa igra, vsaj spustim se lahko v dolino brez naprežanja. No, brez naprežanja avta, mene precej napreza v celem telesu. Končno jebena pumpa! Najdražji tank, ki sem ga kadarkoli plačal, tja do 70€ se povzpne. Nimam ferrarija, zato je to moj domet. Pubeca, ki mi napolnita avto, pohvalita še mojo srbsčino. Fino, pa le nisem tako slab samouk. Mojster mi najprej niti ne verjame, da sem Slovenec, on hoče prepričati mene, da samo živim gori in sem si kupil avto v Sloveniji. Haha, pretiravat ni treba, itak sem ti pustil več kot je bil bencin, ker nimata kartic. Adijo!

Ravno prav je prišla črpalka, da mi je pot presekala na pol glede dogodivščin. Zdaj vsaj s polnim avtom nadaljujem pot proti Užicam in dalje na Zlatibor. Pa bo treba še malo počakat! Že prej je beseda nanesa na navigacije, ne morem verjeti, kako zanič so nekatere v "manj razvitih" državah. V letu 2018. Namesto, da me pelje malo okrog po glavni cesti, me pelje skozi, oziroma bolje rečeno, preko srbskih Haloz. Definitivno daljša in težja pot kot tisto "okrog". Sicer se lepota lahko primerja z našimi vinorodnimi okoliši, cesta pa, žal, ne. Sem mislil, da bo to najhujša cesta potovanja, haha! Počakati bom moral še vsaj kakšen dan, da me razsvetlijo viški albanske cestne infrastrukture. V glavnem, vse ovire na poti prvega dne preživim brez praske, proti večeru se tudi končno približam na Zlatibor. Prvi vtis, zelo turističen kraj, neka mešanica med Pohorjem, Rogaško Slatino, Veliko planino in Bohinjem. Razumljivo, nimajo obmorskih letovišč, treba je noter spraviti na drugačne načine. In to počnejo zelo dobro, streljaj v stran od centra je največji avanturistični park na Balkanu (nisem googlal, bi pa znal res bit največji).

Da je to pravo turistično središče, pričajo tudi obcestni ponudniki apartmajev in sob, ki jih je več, kot lukenj v cesti. Težko verjetno, ampak majkemi. Kar sem hotel s tem povedati, je, da dejansko ni potrebno opraviti nekih silnih rezervacij pred samim obiskom, tudi če ste skeptični glede izbire. Mi smo pred par leti na enak način vzeli apartma v romunski Mamaii popolnoma brez problemov in veliko bolje, kot rezervacija na Bookingu. O legalnosti podobnih poslov ne bi razpredal, sigurno pa imajo domačini več od tega kot od takse, ki se verjetno znajde v žepu kakšnega birokrata.

Zlatibor je primeren za obisk v vsakem letnem času, pravijo, da je skupaj s Kopaonikom tudi top destinacija za smučarijo v Srbiji. Na daleč vidim sedežnice in proge in ni jih malo. Število hotelov po moji oceni raste in raste. Da o avtobusih športnih klubov ne govorim, verjetno je izbira za višinske priprave vrhunskih športnikov tukaj res dobra.

Dežela orlov

(Zlatibor – Skadar, 301 km & 6h 20 min)

Še kar nisem prišel do prve ciljne destinacije. Dolga je pot do juga, če nimaš na voljo avtoceste. Že na začetku, ko sem oblikoval pot in postanke, sem večkrat spremenil končno dnevno destinacijo, pa tudi vmesne. Če bi recimo imel več časa, bi namesto na Zlatibor šel v Sarajevo. Ampak tam bi spet izgubil kakšen dan, pa sem si ga raje pustil za naslednjič, itak je bilo dvakrat do zdaj že dovolj. Enaka zgodba je bila s Podgorico. Sicer sem vseeno preko črnogorske prestolnice potoval v Albanijo, ampak bi me daljši postanek stal nekaj ur. Zato sem vse skupaj na hitro izračunal tako, da sem se vozil po najhitrejši poti do Skadra, samo prečkal sem Črno Goro in prispel v Deželo orlov še pravi čas. Celo brez gneče na meji, česar definitivno nisem pričakoval. Prvič na poti sem moral pokazati tudi zeleno

karto. Že vedo, za kaj je to potrebno. Mogoče sem imel tudi srečo, da smo kupili škodo in ne mercedesa.

Ob vstopu v Albanijo sem pravzaprav doživel nekakšen šok, saj je bila cesta na novo narejena, približno v enakem stanju kot Ptujška čez Tezno. V glavnem, odlično. In to vse do Skadra. Vmes se na enem krožišču ozrem levo proti goram, kamor me bo pot vodila naslednji dan. Kakšna sočna podrobnost čez nekaj vrstic, zdaj sem že uzrl predmestje Skadra. Mesto dejansko ni tik ob Skadarskem jezeru, kot bi marsikdo pričakoval. Kar precej hoje je do obale. Je pa Skadar eno najstarejših evropskih mest, poseljeno že od rimskih časov. Sem se počutil kar domače kljub kaosu, je le velikost mesta primerljiva z Mariborom. Pa tudi vožnja domačinov me spomni na dom. Spet se lovim s temi brezplačnimi navigacijami, da sploh najdem center mesta, kjer me čaka hostel za samo 7€ na noč. Bomba! Nisem se sicer zavedal, da je to znotraj peš cone kot na kakšni

Vetrinjski v Mariboru, zato sem imel težave že z uvozom v ulico, kaj šele z iskanjem same lokacije hostla. Trikrat sem obkrožil celoten center, preden sem od jeze avto ustavil in začel center raziskovati kar peš. Že čez dve minuti se mi izplača, na zidu vidim grafit s puščicami do svojega hostla.

Če boste kdaj v Skadru, toplo priporočam Wanderer's hostel, poceni, v centru, prijazni zaposleni in napol zastonj pivo. Že ob prihodu me pozdravijo male muce, še pred recepcijo jih slikam in pošljem Kaji. Kjut! Dvorišče, skrito očem javnosti in vročine, je zmagovalna poteza tega hostla, če zraven dodam še veliko točeno pivo za 80 centov, potem je to sigurno eden boljših. Na hitro uredimo birokratske zadeve, peljemo avto na varovano parkirišče 400 metrov v stran v drugi del njihovega hostla in to je to. Ne, ni! Ob vrnitvi ugotovim, da je polovica vseh gostov hostla, Avstralcev. Teh bom v Albaniji še srečeval ogromno, kar je precej čuden občutek, ker mi ni jasno, zakaj za njih ravno ta destinacija. Po dveh poceni pivih se slučajno zaštekam z receptorjema, ki, prav tako slučajno, znata igrati cabo. Sicer ne vem, kako se pravilno napiše, ampak naj bo tako. Igra s kartami, kjer moraš bit priseben cel čas, če želiš zmago, čeprav je v opitem stanju mnogo zanimivejša. Preigrali smo je ogromno tudi za čas EXIT-a, zato hvala tisti ekipi za dober trening. Valda sem zmagal tudi tukaj. Kmalu me premaga še lakota in zatečem se v, po mnenju domačinov, najboljšo in najcenejšo gostilno v mestu, Sofka, le ulico v stran od hostla. Seveda je ob mojem prihodu zaprta. Natakarka z njegovo angleščino nisem ravno najboljše razumel, ampak zdelo se mi je, kot da še niso odprti in ne, da že zapirajo. Zanimivo, glede na to, da je bila ura komaj pol sedmih. Nič, pihnem v eno smer in veter me odnese v naslednjo gostilno. Naročim po priporočilu receptorjev v hostlu. Tavë dheu, kuhano drobovje z jogurtom. Nekaj najboljšega. V resnici se takrat še nisem zavedal, da je to drobovje, samo zdelo se mi je nenormalno mehko, kot da meso kuhajo več dni. Mogoče celo ga. Kakorkoli že, doma ne konzumiram tovrstne hrane, ampak po parih pirčkih je zapasalo tudi to. Okrepčam

se več kot je potrebno, kot ponavadi. Izgleda drago, za glavno jed z dvema pijačama pa plačam manj kot 4€. Pod vplivom dobre hrane se v momentu odločim pešačiti do trdnjave Rozafa, ki je po dolgem bulevarju od centra oddaljena približno tri kilometre. Na poti vidim med drugim tudi, kako purane prodajajo kar ob trafikih. Po kar dolgi hoji me čaka še vzpon na trdnjavo, nakar ugotovim, da je odprta samo do 19. ure. Evo mene ob 20:15. Ni problema, če plačaš je še vedno odprto! Glede na prejšnje izkušnje z mestnimi trdnjavami, je ta precej razočarala, saj z izjemo lepega pogleda na jezero in mesto ob sončnem zahodu, hitro potone v pozabo.

Nekje zadaj v možganih tiči spomin, da je danes v hostlu na sporedu zabava. Šibam nazaj do centra, spakiram za jutrišnji trekking, ki je bil, mimogrede, odločitev v tistem momentu predvsem zaradi dejstev, ki jih razkrijem pozneje. Iz sobe me vrže glasna glasba, ki mi je, čudno, spet stopila na živce; Severina in Ceca. Hvala lepa, Vesolje, še v Albaniji nimam mira pred balkanjado. Kasneje izvem, da je eden od receptorjev pol Črnogorec in je živel v Beogradu, njegova kolegica pa študira v srbski prestolnici. Skupaj sta obiskala že nešteto koncertov v bližnji Budvi. Neverjetno, ampak resnično, kljub opozorilom, naj srbsčine ne uporabljam, se sredi Albanije brez težav pogovarjam prav v tem jeziku. Pričaj srpski da te ceo svet razume! Kljub političnim trenjem med obema državama, se po parih pivih opogumim z vprašanjem glede Kosova in mnenju domačinov o Srbih. Še en šok, še oni so presenečeni nad vprašanjem. Izgleda, da nam mediji servirajo le temno plat, ki razdružuje narode. Naj si bo to dovolj o balkanski politiki, samo ne verjeti vsega, kar se piše po raznih portalih in govori po televiziji. Dobro, napoči še čas za prej obljubljeno rakijo od tega semi-Črnogorca, šest se nas opogumi in zvrnemo liter in pol domačega zvarka. Med tem ne manjka niti meni še zdaj neznana številka popitih piv za 80 centov, da se okrog treh ponoči skotalim na spodnji del pograda in umrem za le nekaj ur. Namreč, jutrišnja, pardon, današnja pot, se za mene začne že čez 3 ure.

Kaj mi je bilo tega treba?!

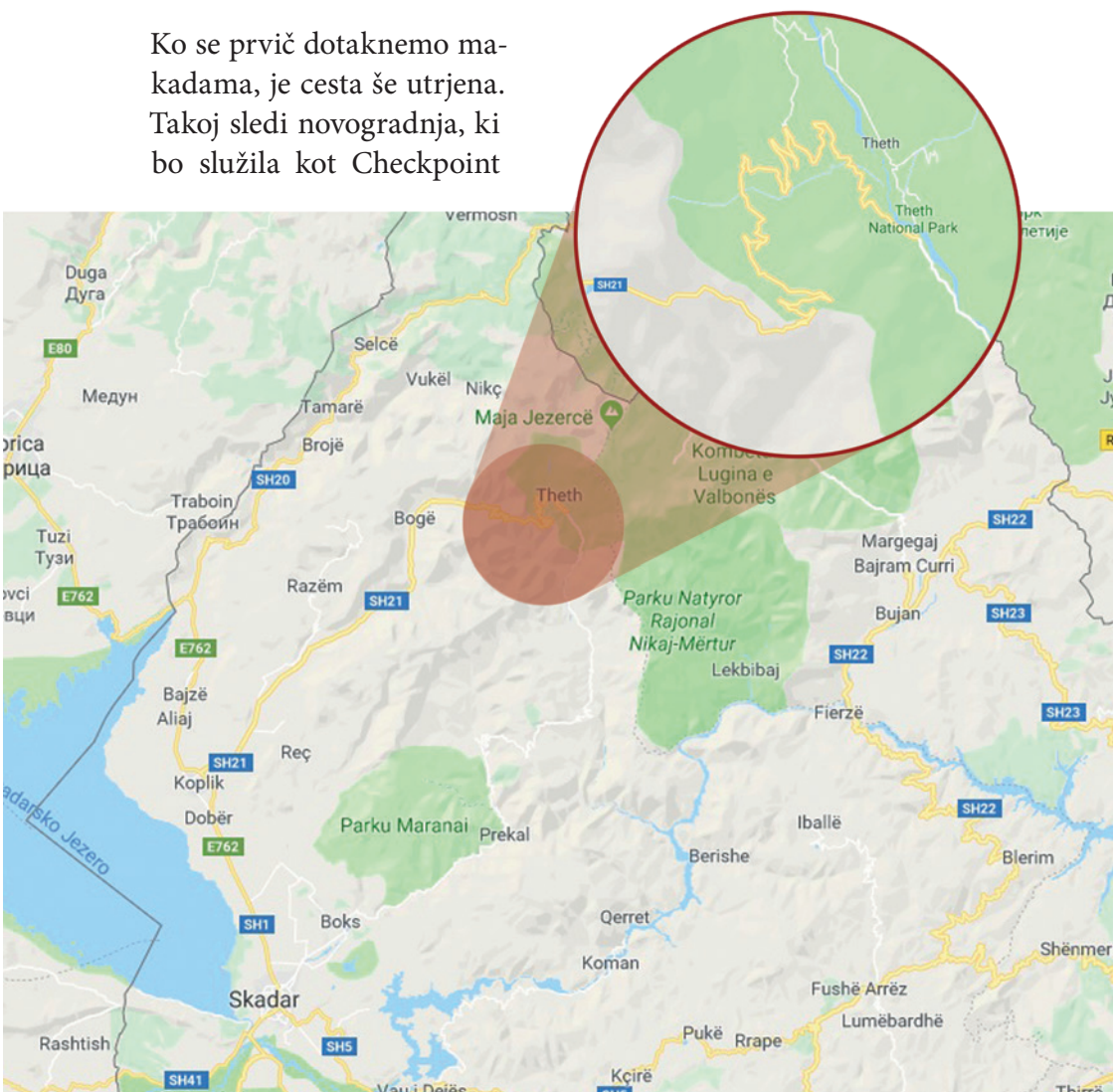
(Skadar – Theth)

Torej, večer prej pogledam pregloboko v kozarec. Fak, kaj zdaj?! Saj se hecam, ni problema. Že pred večernimi dogodki sem izčrpno izprašal vse zaposlene v hostlu, pa tudi sohosteljane (je to beseda?), kako naj se lotim poti do vasice Theth, globoko v "albanskih Alpah". Tudi tukaj me zelo mučijo Lonely Planet, Tripadvisor in podobni, ki ne podajo pravih informacij za turistične stranpote, ki jih je v izobilju. Pa je celo boljše tako, ni folka. Prečesal sem že nekaj strani svetovnega spleta, pa sem le malo izbrskal o dobrih 70 kilometrov dolgi poti med Skadrom in Thethom. Mimogrede, izgovori se, kot bi izgovoril Fez iz That 70's Show-a, torej nek mehki T na mestih, kjer sta T in H skupaj. Verjetno sem še bolj zakompliciral, nema veze. Ostal sem pri 70 kilometrov dolgi poti, za katero Google maps pravi, da bo trajala dve uri in pol. Brez kakršnihkoli opozoril. Ostale navigacije niso kaj boljše. Ko torej povprašam za mnenje, ali s svojim (novim!) avtom lahko brez težav pridem do te vasice, je odgovor enak pri vseh vprašanih – NE, rezerviramo ti prevoz! Pravzaprav, raje ne. In, kako jim bom hvaležen čez kakšno urco...

Po treh urah "spanca" me čaka zajtrk, ki je prav tako všteti v to nizko ceno nočitve. Sveža paradižnik in kumarica, trdo kuhano jajce in rogljiček s čokolado. Ravno to rabim po prekrokani noči. Po moje nisem pojedel niti pol, malo zato, ker se mi je mudilo, malo zaradi drugih težav. Hitro še odnesem svoje stvari v avto, ki ga lahko pustim v hostlu še za dva dni, da se vrnem iz Alp. Ko beseda nanese še na plačilo, se mi tistih 7€ še vedno zdi nesramno malo, zato je končna cena 15€. Zakaj? Ker sem prejšnji večer po izračunu recepcije popil 10 piv pa še šest si nas je razdelilo prej omenjeno rakijo oz. raki, kot se imenuje v Albaniji. Torej, spanje, parkirišče, zajtrk, 10 piv in X rakij. Brutalno poceni. Kljub temu, da so mi zatrčili, da me bo voznik pobral pred samim hostlom, sem moral še kakšnih

500 metrov peš, da me je pobral sredi ceste. Star oranžen kombi. Mercedesov, kakopak. In najjače gume vseh časov, nekaj štrli iz njih, ampak sem preveč zaspan, da bi polagal pozornost na njih. Ker sem vstopil zadnji, me čaka najboljši sedež, sovoznikov! Nenaspan, v rožicah, po vijugasti cesti in pri 30 stopinjah biti na prvem sedežu – neprecenljivo. Seveda je prvih 50 kilometrov potekalo brez težav, nov asfalt in samo trije postanki za market. Zjutraj nisem bil prepričan o legitimnosti izračuna popitih piv, zdaj bi se kar strinjal. Pa se težji del še sploh ni začel.

Ko se prvič dotaknemo makadama, je cesta še utrjena. Takoj sledi novogradnja, ki bo služila kot Checkpoint

Charlie med civilizacijo in ostalim svetom. Nekaj panoramskih posnetkov in končno nekaj besed iz mojih ust ostalim potnikom. Vsi smo bili turisti, z izjemo voznika. Kasneje sem slišal, da je ta gospod najbolj cenjen voznik na tej relaciji, da že 40 let vozi dvakrat na dan po tej "cesti", kjer še koza rabi palico. Vsaka mu čast. Računa pa 10€ v eno smer, na koncu se mi niti ne zdi tako veliko. Za zadnjo tretjino poti sta potrebni skoraj dve uri. In še to se zdi malo, ko enkrat prideš na cilj. Albanski stil vožnje v kombinaciji z najslabšo možno cesto in prepadom na eni strani. Kaj sploh lahko gre narobe?! Razen to, da me srce boli, ko gledam Čehe, ki rinejo po tej poti z golfi in astrami. Mi na srečo pridemo v Theth v enem kosu, izkušnje voznika se poznajo. Majhna zanimivost; glede na čas vožnje, cesto ter lego same vasice, bi predpostavljali, da je to neka gorska vasica. Saj v samem jedru to je, ampak leži v globoki dolini sredi Narodnega parka Theth, obkrožena s prelepimi vršaci. Nadmorska višina pa, kljub temu, da smo že prešli 1600 metrov, skromnih 850 metrov. Prava paša za oči, pa če ste nad ali v sami vasici. Razgledi, ki jih ne morem prehvaliti.

Ko končno spet stopim na trdna tla v samem srcu albanskih Alp, najprej zagledam eno trgovino, zraven en kafič in malo naprej fast food. Vse, kar rabiš sredi ničesar. Slikovita vasica je res nekaj posebnega, kombinacija starih planšarij z novimi gradnjami, ki so namenjene izključno turizmu. Mene sicer čaka še pot do gostišča, ki je po googlu (seveda) oddaljeno le 20 minut hoje. Pa začnimo. Sicer dobro utrjena cesta ob hudourniku, ki je, žal, poln plastičnih odpadkov, me vodi do večih zaselkov vzdolž moje poti. Nekje na polovici poti srečam celo eno družino, ki se ravno odpravlja "v lajf" v mesto. Šalo na stran, res nisem videl nobenega, z izjemo krav, ki se pasejo na pokopališču. Končno zberem pogum in odhitim malo v hrib, na domačijo. Vprašam, če sem na pravi poti, in gospa, normalno, ne razume angleško ali italijansko. Na blef grem še dalje, da se po 50 minutah spraševanja, kaj mi je bilo tega treba, končno znajdem pred smerokazom, ki me vodi do mojega prenočišča. Google spet ni imel pojma, kot ponavadi. Izgleda, da pridem celo kot prvi gost tisti dan v samo gostišče. Gostiteljica Maria, ki s svojim možem vodi celotno zadevo, ne govori angleško, a jo vseeno razumem, da naj počakam zunaj in mi prinese pivo. Že 5 minut za menoj se na istem mestu znajde španski par, katerih imena sem pozabil. Carlos in

Sofia, recimo. Medtem, ko čakamo na okrepčilo, ki ni stvar izbire, ampak Mario pač poslušaj, se nam pridruži še smešen Francoz, ki je v čakanju na nove dogodivščine, zadremal v hiši. Zanimiv človek, drugače. Že lani je plezal po albanskih gorah, letos je celo prečil črnogorsko-albansko mejo. In to ilegalno, kot smo kasneje ugotovili. Ampak to zdaj ni pomembno. Popijemo, pojemo in čakamo na nov obrok. Vmes naredim par slik okolice, na vrtu se pasejo kure, sosedu pa ne vžge avto. Pred večerjo dočakamo še enega Ukrajince, ki se je slučajno znašel sredi gora in spet začnemo s hranjenjem. Ugotovimo še, da imata Marijin mož in ta "Carlos" danes rojstni dan, zato je še toliko bolj veselo. Dobimo celo buteljko vina, ampak brez odpiralca. Valda bo odprl Štajerc. Druženje traja dolgo v noč, ko temperatura pade iz 21 na 9 stopinj. Ne hecam se, jaz sem bil pa samo s kratkimi hlačami. Hvala kurcu za koce in odeje. Pogledam

še par zvezd, da začnem pogrešat Kajo, potem pa na toplo v sobo. Glede na težaven začetek dneva, se je ta končal vrhunsko. Škoda samo, da moram jutri že naprej. Če bi vedel, kaj se bo zgodilo čez nekaj dni, bi tukaj ostal vsaj še dva dneva. Ampak, iz napak se učimo, jebiga!

Odločitev, da avto pustim v hostlu in se na pot odpravim z "javnim" prevozom, je bila tokrat zlata vredna. Veliko boljša odločitev, kot tista prejšnjo noč. Pa še enkrat ponovim, da bo res kristalno jasno; ne s svojim avtom rinit proti Thethu, razen če imate na voljo štiri-kolesni pogon; zaupajte domačinom. Se splača v več pogledih. Tudi v tem, da sem imel ta dan počitek od svojih kilometrov, zato ti ne gredo v skupen izračun poti. 3 ure in 30 minut za nekaj malega več kot 70 kilometrov. Slovenske železnice so dobile novega izzivalca!

Narobe svet

(Theth – Skadar – Tirana, 99 km & 2h 30 min)

Moja nadnaravna moč je izgleda ta, da lahko še tako nezanimivo stvar razpotegnem čim dlje. Kar čudim se, kako mi je do sedaj uspelo že toliko vsega spraviti iz glave in postaviti na pravo mesto v tem zapisu. Ampak drugače ne gre, manj kot 10 dni moram narediti še kako zanimivih za branje, da ne bo prehitro konec. Prehitro je bilo, žal, konec mojega bivanja v gorah, zjutraj sem lahko šel le na kratek treking, ki me je posredno vodil do centra doline in same vasi Theth. Na to pot sem se odpravil s tistim smešnim Ukrajincem, ki je celo razumel moj priimek, saj v Ukrajini enako rečejo velikonočnemu kruhu. Zelo sem vesel, da ni bil Finec. Malo sva ovinkarila gor in dol, videla tudi mnogo drugih pohodnikov, ki so se nemara odpravili preko znamenitega prelaza do vasi Valbonë, ki kraljuje na drugi strani masiva. Okrog 6 ur bi bilo potrebno za enosmerno pot, žal, nisem imel na voljo niti tega. Nedvomno največja napaka

potovanja, še zdaj se tolčem po glavi, kako mi je lahko to spolzelo skozi prste. Rekel sem si, da se še vrnem. Lahko se mi pa še kdo pridruži v naslednjih letih.

Prispeva končno do tega kafiča sredi ničesar, brez rezervacije prevoza najdem enega junaka, ki se ponudi, da naju za klasičnih 10€ dostavi v Skadar. Da nama ni treba še naprej peš, nama naredi uslugo in naju zapelje še do znamenite cerkvice. Vmes pobereмо še 4 nemške penzioniste s preveč prtljage in se nabašemo do vrha v daihatsujev terenec. Z glavo butam ob držalo za roko, blokada zadnjih šip mi ubija komolec, noge pa medtem trpijo v stisnjenem stanju ob nahrbtniku Ukrajince. Spet je treba potrpeti več kot tri ure, tokrat morda kakšno minuto manj, da sem spet na trdnih tleh v Skadru. Nemce opehari za 50€, kar je več, kot obljubljeno, jaz mu dam celo manj kot 10€ v albanskih lekij. Njemu verjetno res je vseeno, itak mi reče naj mu plačam, kot je meni lažje. Je pa imel nek smešen angleški naglas, izgleda da je v svojih najboljših letih delal na Otočju. Ker igra frajerja, nas ne zapelje niti blizu centra, zato je pred mano še enih 600 metrov hoje po prevročem mestu. V gojzarjih. Kasneje sem izvedel, da v Albaniji ne obstajajo avtobusne postaje, ampak samo postajališča. Torej brez tako imenovanih kolodvorov. Mogoče je zato odklonil vožnjo in ustavljanje v centru mesta, saj "on ni taksist".

Gremo dalje, vrnem ključe od parkinga v hostlu, se poslovim od najprijaznejših ljudi na svetu in pičim naprej do Tirane. V prvotnem planu sem imel še Krujë, rojstno mesto albanskega narodnega junaka Skanderberga oziroma Skenderbeua. Pomembna zgodovinska osebnost iz časov Osmanskega cesarstva. Saj imamo vsi Google, iz glave pa sem izbrskal vse, kar sem vedel. Torej, Krujë sem črtal iz prvotnega plana, saj sem želel čim več časa posvetiti odkrivanju južnega dela države. Tu še kar nisem vedel, kaj me čaka, zato je tudi neobisk tega mesteca ostal črna pika mojega potovanja. Kljub temu, da je skoraj cel čas avtocesta, sem porabil preveč časa glede

na razdaljo. Nič ne de, skoraj uro sem nato porabil samo v centru Tirane, da sem našel hostel. Aha, še to. Pod pojmom albanška avtocesta mislim seveda na videz avtocesto, ki sprejema tudi pešce, kolesarje, konjske vprege in ostale živali. Pa da ne govorim še o krožiščih, ki kraljujejo takoj po omejitvi 130 km/h. Lepa igra. Nazaj v Tirano. Sploh ne znam razložiti tega zapletenega dostopa do hostla, ki je dobesedno ukleščen med 500 let stare bloke. Ko končno najdem (neoznačen) vhod, pa nimam kje pustiti avta. Na Bookingu lepo piše, da je parking zastoj, zato v takem pričakovanju tudi nastopim. Sicer je dnevna tarifa okrog 2€, pa vseeno, gre za princip. Pod pojmom parkirišča, je, kot kaže, tukaj razumljen makadam med nekimi delavnicami, kjer samo čakaš, da ti nekaj prepriči gumo. Ali pa, da ti vrata odrgne en kos starega železa. Vsaj 24-urno varovanje je avto imel, s plastičnim stolčkom sem prav tako imel rezervirano mesto. Če je to biznis, potem za tiste, ki praviijo, da služb ni, ne more biti izgovora. Na Balkanu se je treba znajti, da imaš priliv. In oni se. Hostel nič posebnega, zaenkrat eden slabših v mojem popotniškem življenju. Tudi prijaznost zaposlenih na

zelo nizkem nivoju, nezainteresiranost pa me še toliko bolj zmoti. Na smrdljive noge cimrov pa vplivati pač ne morem. Tudi spal nisem dobro, pa čeprav sem za 8€ spet dobil zraven še zajtrk. Naj bo to dovolj o hostlu, sploh ne vem, zakaj si je prislužil toliko vrstic.

Ob prehodu po mestu iz nahrbtnika vzamem fotoaparata in čez nekaj minut izgubim pokrovček za objektiv. Saj bi se razburjal, pa sem na koncu vesel, da sem ga izgubil sam. No, upam, ker če je kdo ukradel pokrovček objektiv, ali je slab tat ali pa mu ravno ta del njegovega fotoaparata manjka. Pošklocam par utrinkov v centru, ki je, mimogrede, zelo lepo urejen. Malo me spominja na Erevan. Novogradnje bodo za nekaj let še bolj transformirale mesto v metropolo. Tudi izgled renoviranih stavb je zavidanja vreden. Nos pomolim še v Bunkart 2, projekt turistične organizacije, da odpre nekdanje komunistične bunkerje za turistične namene. Super zadeva, pravzaprav podzemni muzej življenja pod trdo roko Enverja Hoxhe. Nekateri grozote se lahko postavijo ob bok nacističnim poskusom, medtem ko spet druge le-te presegajo. Sicer pa lepo ureje-

no, na nivoju zahodnih tematskih muzejev. Priporočam. Je pa bil točno ta bunker namenjen Ministrstvu za notranje zadeve in je z omenjenim še vedno povezan. Sprehod po mestu zaključim s hojo po bulevarju, kjer visijo albanske in hrvaške zastave, bojda zaradi prijateljskih odnosov med obema državama. Ne vem, kaj se kuha, ampak bom pustil politične igrice v ozadju. Seveda grem še mimo "I ♥ TIRANA" napisa, ki ga je v parku nemogoče zgrešiti. Za res sam konec si pa privoščim še tradicionalen albanski obrok, po priporočilu receptorja. Še tu je mimo vsekal, izbira je zelo mala, na koncu si naročim polnjene pečene jajčevce in grško solato, kar me stane neverjetnih 8€! Brezmesni obrok, ki je postal (in ostal) najdražji obrok celega roadtripa. Je pa bilo dobro, tu nimam kaj. Tirana sicer ponuja neskončno gastronomskih možnosti, predvsem hitre hrane in grške kuhinje je na vsakem koraku ogromno. Kaosa, kot se ga spomnim izpred 9 let več ni, je pa to mesto, ki komaj zdaj postaja podobno "našim". Od futurističnega do prazgodovinskega, za vsakega obstaja nek zanimiv košček Tirane, zaradi katerega je vredno obiskati to cvetoče mesto. Sam sem sicer tukaj ostal le en dan, kar je za kratko izkušnjo dovolj, čeprav sem tudi tukaj planiral dan več. Mogoče dobra ali pa slaba odločitev, sam ne obžalujem ničesar. Razen tega, da sem bil tukaj na najbolj nepravi dan, saj se je takrat v Mariboru igrala povratna tekma med NK Mariborom in FK Partizani Tirana. Narobe svet, zamenjal sem mesti ob najbolj nepravem trenutku. Če bi bil tukaj teden dni prej, bi reskiral tistih nekaj evrov za vstopnico in v nevtralnih barvah potihem navijal za najboljši slovenski klub!

Prej sem pozabil omeniti še to, da sem pri Mariji cel čas "trpel" brez elektrike. Odlična izkušnja, ni bilo motečih faktorjev na malih napravah, samo generatorji so se slišali, ko je padel mrak na dolino. Totalen odklop. Še en razlog več za obisk tega dela Albanije, sploh, če vam gre nekdo na živce.

Italijanščina izven Italije

(Tirana – Berat, 120 km & 2h 20 min)

Prišel je tudi ta dan, ko sem se moral še istega jutra odločiti, kam naprej. Prvoten plan je bil, da iz Tirane zavijem proti obali in se podam vsaj do mesta Vlorë z okolico. Na tukajšnjem najožjem delu Jadrana se poljubita tudi Jadransko in Jonsko morje. Ta del me je mikal predvsem zaradi vojaške zgodovine, saj sta v bližini dve veliki pomorski bazi oziroma bunkerji za podmornice. Ja, dežela bunkerjev ima bunkerje celo za podvodne ubijalce. Ta, v neposredni bližini, se imenuje Pasha Liman, drugi, ki je malo južneje proti mestu Sarandë, pa se imenuje Porto Palermo. Ta je verjetno širši javnosti bolj znan zaradi oddaje Top Gear, ker so tukaj posneli svoj "Albanian Special". Mogoče vmes en fun fact, do zdaj nisem videl niti enega bunkerja v celotni državi, razen tistega muzejskega pod Tirano. Pa še tisti kupček na vrhu je narejen zgolj za potrebe turizma. Tistih

znamenitih gobic je definitivno manj kot pred 9 leti, verjetno zaradi vedno novih in novih gradbišč, pa najsibo to zaradi cest ali zgradb. Pred vstopom v Valonski zaliv je tudi zgodovinsko pomemben otok Sazan, na katerem kraljuje trdnjava. Okrog bi naj bilo celo minsko polje. Po kratkem posvetu na svetovnem spletu sem se sicer odločil, da ta zanimiv del države izpustim predvsem zaradi dejstva, da bi sredi julija odšel na najbolj obljuden del albanske obale in to v petek! To pomeni, da bi se mi pridružilo še pol Albanije. Ne, hvala, že tako je dovolj smeti, ko ni gneče. Pa tudi te pomorske baze bi naj bile zaprte za javnost, zato sem stal za svojo odločitvijo. Mogoče kdaj drugič. S tem se pot preusmeril znova proti notranjosti, kar pomeni, da sem že pridobil en dan in se tako s svetlobno hitrostjo bližal Makedoniji. Prav tako sem opustil željo, da obiščem Sarandë, ki je tudi izhodišče za trajekte na grški Krk, kar pomeni, da bi tukaj padel še v večjo gnečo. In to sredi vikenda. S tem je padel v vodo tudi obisk izvira Blue Eye, v neposredni bližini prej omenjenega mesta in grške meje. Dovolj imam trum turistov, to je bilo takrat glavno vodilo novega plana, da se nisem počutil slabo.

Torej, namesto na obalo, v notranjost proti Beratu. Prav verjetno je, da bi kljub vikendom in špici sezone vseeno našel izjemno lepe koticke, ampak vročina mi je že stopila v glavo. Za vse zgoraj napisano sem sicer potreboval le pol ure, ampak težje je razložiti s pisano besedo, kot z jezikom. Najprej je bilo pa potrebno priti iz Tirane. Kar neverjetno se sliši, ampak to je šele misija nemogoče proti vstopu v samo mesto. Nešteto različnih krožišč, kot bi spojili Koper, Maribor in Ptuj. Seveda jih noben ne zna uporabljati, nimajo niti obvezne uporabe smerokazov, kar jim verjetno posebej poudarijo celo v avtošoli. Nekako se stisnem skozi kaotičen tiranski promet, da končno lahko zadiham. Avtu še kar ni nič! Navigacija me zopet vodi skozi hribe in doline, na srečo pa zadnjih nekaj mesecev (po izgledu) obstaja tudi avtocesta med Tirano in Elbasanom. To je ta pot, ki smo jo pred 9 leti prevozili v drugo smer. In spomnim se, da tukaj so bili bunkerji. Sedaj jih ni več. Zato sem prišel do zaključka, da je gradnja tista, ki se jih losa. Skozi podeželje sledim še enim Poljakom, ki so prav tako namenjeni v mojo smer, vendar se potem porazgubimo.

Berat! Stari del mesta je pod Unescovo zaščito. Upravičeno. Spektakularni pogledi od daleč in blizu, edina moteča stvar je neznosna vročina, ki živo srebro segreje do 38 stopinj. Med samim betonom verjetno preskoči iskrica tudi preko 40. Dejansko nimam nekaj dosti za povedat o tem mestu, res je treba pogledat z lastnimi očmi, da dobite predstavo. Kaj takega še nisem videl nikjer drugje, naj slika pove več kot so vredne moje besede. Sem pa spet imel slabo izkušnjo z navigacijami, saj so me z avtom vodile na sredo tega starega dela mesta, kjer sem kasneje moral celo v rokah nosit svoj nahrbtnik, ker so bile ulice preozke za moje telo skupaj z nahrbtnikom. Svašta! Mesto je sicer izjemno lepo urejeno, se vidi da je zelo turistično. Izjema je spet umazana in smrdljiva reka, ki kazi pogled iz drugega brega, ko hočem ujet par slik pred temo. Mi pa prav pride tri leta učenja italijanščine v srednji šoli, saj ugotovim, da je moja gostiteljica večša le tega in pa albanskega jezika, zato si delo olajšam s poznanimi frazami in rokami, ki so mednarodni prepoznavni znak za italijansko govoreče ljudi. Gospa je še ena v vrsti mnogih prijaznih ljudi v Albaniji, celo prisili me, da si prižgem klimo in da mi naslednje jutro kar ona pripravi zajtrk. Proti večeru pojem še najboljši giros v življenju, izgleda, da se bližina Grčije res pozna, cene pa še vedno ostajajo albanske. Poskusim še sladoled, saj, no, prihaja pač od tam, ne?! "Naši" ga vseeno boljše naredijo, sta pa doli dve kepici v lončku 50 centov.

Ena zanimivost, ki je tako bizarna, da je ne morem pozabiti. Čeprav se Albanija lahko pohvali z železniškim sistemom, nimajo niti ene mednarodne potniške povezave po tirih (Wikipedia pravi, da obstaja povezava s Črno Goro samo za tovorni promet, česar vprašani domačini ne potrdijo). Mogoče je to za koga že znana informacija, mene vedno znova fascinira. Zgodovina jih torej še tepe, dolgoletna izoliranost se pozna tudi v letu 2018.

(Pre)hiter konec

(Berat – Ohrid, 276 km & 6h 50 min)

Saj vem, da večina napisanega ne zanima ravno vsakega, ampak če ste prišli do sem, lahko stisnete še malo. Poleg tega bi že zdavnaj obupali, če vas ne bi vleklo naprej. Prvotni in sekundarni plan sta kot naslednjo postojanko predvidevala Gjirokaštër, skupaj z Beratom verjetno najbolj znan turistični izvozni artikel Albanije. Obe omenjeni mesti sta na UNESCO-vem seznamu kulturne dediščine, v Gjirokastru se pa včasih pohvalijo še s pričetki najboljsejših protestov v njihovi zgodovini, leta 1997. Podobnost z mariborskimi vstajami si naj razlaga vsak sam. Ta zadnji plan, ki pa je na koncu obveljal šele tik pred koncem in v momentu, je iz moje poti odrezal celotni južni del Albanije. Ker sem se po Gjirokastru želel vseeno malo vrniti po obali, sem predvidel tudi postanek v mestu Vlorë. Prej sem sicer že nakazal, da ga totalno ignoriram, ampak v možganih z reakcijami pride tudi do nenadnih sprememb. Enostaven plan za naslednja dva dni je torej bil iz Berata do Gjirokastra, pa ob obali nazaj proti severu in obali okrog Valonskega zaliva, šele na koncu proti Makedoniji. Naj vas zdaj napotim na Google maps, kjer se bo dalo videti, da je cesta po mnenju svetovnega spletnega giganta

v dokaj solidnem stanju in je tretirana kot glavna cesta. Temu ni tako! Zaradi te ceste ne priporočam obiska Albanije z novim avtom, pa naj bo to ferrari, škoda ali pa dacia. To ni videlo ceste verjetno že od diktature naprej. Pa še ko pomislim malo nazaj, je slabih 30 let verjetno prenizka ocena. V glavnem, vztrajen kot sem, mi prvih 60 kilometrov ne pride do živega. Guram kolikor gre, vsake toliko povem kakšno krepko preko vsega obstoječega, ampak nekako se premikam s povprečno hitrostjo do 20 km/h. Potem pa se nekje na prvi tretjini poti Google odloči, da me pošlje nekam v hrib, kamor z avtom ne morem, ker še pastir s kravami sili okrog tega brda. Seveda je cesta, ki vodi v drugo smer, še manj prevozna, čeprav je to težko verjetno. Ne preostane mi torej nič drugega, kot da uporabim še Here maps, ki pa nobene od omenjenih cest niti ne zazna. Super! Vrnem se nazaj kakšnih 20 kilometrov, in na tej poti nazaj pogledam še na Booking aplikacijo, koliko bi me stala odpoved rezervacije v Gjirokastru. 11€, odlično. Zaradi iznerviranosti in dejstva, da sem tako ali tako enkrat že bil v Albaniji, kar me je vedno znova potolažilo, ko sem karkoli izpustil iz itinerarja, se odločim, da dejansko odpovem naslednjo nočitev in se odpravim proti Ohridu karseda hitro. Takoj! Iskreno povedano, nimam blage veze, skozi katere vasi sem se peljal na poti do, tokrat resnično, glavne ceste.

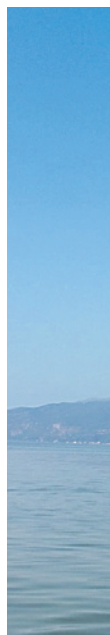
Cesta si ne zasluži, da jo tako poimenujemo, počasi sem prihajal celo do spoznanja, da je gorska cesta do Thetha v boljšem stanju kot te v srednji Albaniji. Ne znam pa opisat občutka, ko sem se spet povzpел na asfaltno cesto blizu Fiera, do koder me prehiti še par na starem tomosu in malodane konjska vprega. V Albaniji res ni sekunde vožnje "na off". Sicer sem si zdaj naredil medvedjo uslugo, ker sem se za odhod v Makedonijo dejansko odločil prepozno. Zato sem šel okoli riti v žep, kot bi to poimenovali na našem koncu. Ker je jugovzhodni del države dokaj slabo povezan, sem moral nazaj čez Berat, Fier, Lushnjë in končno spet v Elbasan, kjer sem vedel, da sem že zelo blizu današnjega cilja. Ker sem danes že toliko izpustil, se odločim za pot skozi center Elbasana, ki se ga spomnim kot

totalno razsuto mesto brez vizije in pogleda v prihodnost. Kakšna preobrazba! Verjetno si kaj takega ne bi upali niti na resničnostnih šovih s tistimi plastičnimi operacijami. Res, kapo dol vsem vpletenim, napredek je viden. Lepo je videt še kakšno urejeno mesto poleg Tirane in turistično obleganih krajev. Nič, postanek samo za 7dayse in vodo, šibam naprej do albansko-makedonske meje. Na tej poti celo vidim enih par bunkerjev, ki so ostali kljub očitni širitvi cestne infrastrukture. Izgleda so bila moja ugibanja o razlogu za zmanjšanje števila bunkerjev dokaj natančna.

Zadnji del izstopa iz Albanije se izkaže za najtežjega, čeprav bo potekal na eni najlepših razglednih točk na Ohridsko jezero. Vse se začne dokaj hitro, kljub gneči na meji. Ko pridem na vrsto, se v klasičnem scenariju znova znajdejo osebni dokumenti, prometna in zelena karta. Kot nekakšna strela iz jasnega pa udari stavek, ki mi da vedeti, da bom počasi moral neke pustiti par evrov. "Kontrola auto". In zatem kretnja carinika, naj se vrnem nazaj na albansko stran mejnega prehoda do velikega hangarja, kjer me čakata njegova kolega. Najbolj bizaren del pri tem je, da sem dobil nazaj vse

dokumente in dejansko zapustil Albanijo, šele nato sem lahko avto obrnil in se vrnil, da ne izpadem potencialen ubežnik. Pred menoj je na vrsti poljski par z njunim malim avtom, zato počakam, da sem na vrsti. Ta hangar izgleda zelo podobno tistim halam, kjer pri nas delajo tehnične preglede, vendar je dovolj velik za vsaj enega šleperja, če ne celo več. Hkrati. Mimo klasičnega globokega jaška v sredini na konec prostora, kjer se parkiram in z mehкими nogami stopim na trdna tla. Starejši carinik seveda ne govori angleško, še preden pa po njegovi napotitvi pridem do mlajšega kolega, on že koplje po prtljažniku. Bom rekel kar vrhunška angleščina mlajšega carinika, glede na dosedanje izkušnje. Predam mu potni list in zeleno karto, telefon in denarnico pa zahteva malo kasneje. Kot sem že omenil na začetku, sem bil na poti v Skopje, kjer sem pobral starša. Ker sta šla s kolesi, pomeni, da sta imela omejeno količino oblačil. Zato sem zadaj peljal tudi njune stvari, med drugim ženske, od mame. Ker je hotel, da mu odklenem telefon, se je kot ozadje odprla slika mene in Kaje. Pri priči je sledilo vprašanje "kdo je to?" in "zakaj imam ženske stvari, če potujem brez punce?". Jah, kako naj najboljšo razložim, če me že itak gleda, kot da sem padel iz lune. Na srečo imam na strehi nosilce za kolesa, da lažje pojasnim. Ostaneta šokirana norosti nekaterih rekreativnih kolesarjev. Kakorkoli, preden mi razmečeta cel prtljažnik, sledi pihanje na dušo v stilu, da izgledam OK dečko. To je pomenilo navezovanje sledečih dogodkov. Sledi vprašanje, ali želim normalni pregled ali hitri pregled. Hitri, prosim, če je že možnost. OK, starejši neha štorat po mojih stvareh, mlajši pa me povabi do mize in stola, ki bi naj predstavljala pisarno. Hitri pregled seveda pomeni prej omenjeno izgubo evrov. Ker so namazani z vsemi žavbami, je z mano izgleda poskusil kar direktno. "Imaš kaj za naju?". Na hitro razmislim o vrednosti "hitrega pregleda" in ponudim 10 evrov. Prva napaka, videl je v mojo denarnico, kjer je tudi 20 evrov. Ker sta dva, je edino logično, da dobi vsak po 10, ali ne? Malo Morgen, vzemi ali pusti. Sicer nerad, ampak privoli, da je 10 evrov dovolj, čeprav mi poskusi še prodat češke krone, češ, da je Slovenija itak zraven Češke in meni bolj koristijo kot njima. Čisto

malo je manjkalo, da mu iz inata ponudim srbske dinarje, ampak se raje zadržim. Je pa zanimiva še ena stvar. Ker sem podkupovanje po tihem pričakoval, sem bil zelo šokiran, ko sta direktno prešla na to, da nisem niti sam imel časa dati pobude. Če bi se vleklo še malo naprej, bi se seveda ponudil sam, v tem primeru bi ostal sigurno še brez kakšnega evra več. V avto mi stvari ne bo pomagal spraviti nobeden od njiju, ampak na brzino zmečem nazaj noter in odpe-ljem ven. Naslednji avto v vrsti ima romunsko registracijo. Izgleda, da smo EU državljani najbolj zaželeni za preglede naših jeklenih konjičkov. Hm, le zakaj. Če bi vedeli, da se tudi tukaj ne cedita med in mleko...

Na ponovni poti iz Albanije sem tretiran kot diplomat, saj v policijskem spremstvu prehitim kolono. Hvala in nasvidenje, verjamem, da še kdaj. Brez heca, nisem dovolj videl in Albanija res ogromno ponuja. Na makedonski meji seveda brez težav, samo cesta se takoj spremeni v katastrofo. Razlika približno enaka kot prihod iz Hrvaške v Srbijo v Batrovcih. Imam že rezervacijo tudi za Ohrid, ampak

dan kasneje, kot sem prišel. Celo pot od meje do mesta razmišljam o načrtu. Zdi se mi daljša, kot se je spomnim, posebej del od Struge proti Ohridu. Ko se končno stisnem čez mestni vrvež ohridskega centra, ki je julija zabasan kot žile debelega Američana, znova odpovem prej omenjeno rezervacijo in za drobiž rezerviram sobo na poti proti Sv. Naumu. Z Ohridom zato ne izgubljam časa, ko želim plačat, ugotovim še samo, da so menjali svoj denar (ki se imenuje denar; noben se ni pretegnil pri izbiri imena), zato ta izpred 9 let več ne velja. Pod Galičico me pot vodi najprej do vasice Dolno Konjsko, nekje na tretjini poti med Ohridom in Sv. Naumom, seveda ob glavni cesti. Zelo težko najdem apartmaje, ni možnosti obračanja avta, zato sem še kako vesel, ko končno prispem in nimam nobene praske. Še vedno! Ker se počasi že bliža konec dneva, se podvizam do samostana in plaže Sv. Naum, tik pred albansko mejo. Cesta do tja je izjemno ozka, v sezoni pa še zabasana ob straneh s strani velih turistov. Velika razlika med mojim prejšnjim obiskom in trenutnim, je vidna takoj. Urejeno parkirišče, urejena plaža pred samostanom in nešteto trgovin/restavracij. Turistov malo morje, postajam malo slabše volje. Nemce gledam dovolj že drugod po Evropi. Ampak! Za tiste, ki se vam slučajno da prehodit 300 metrov več, je na drugi strani samostana skoraj neobljudena plaža. Vsa ta gneča tik ob vходу me začjenja že spravljati v smeh. Situacija na tej plaži se torej v skoraj desetletju ni spremenila, je pa ena najlepših. Skupaj z mano je bilo v najvišji sezoni na plaži le še kakšnih 30 ljudi. Sicer spada pod vojaški kamp, ki je nasledil vojašnico. Peščena plaža, senca, sladka voda in mir. Sejšeli, pazite se!

Za večerjo grem 5 minut peš iz apartmaja, kamor me napotijo domačini. Imena gostilne si nisem zapomnil, lahko pa, kot skoraj povsod, plačam tudi z evri. Bi pa opozoril na dejstvo, da je tečaj smešen, zato se je bolje izogibati plačevanju s tujo valuto. Denar rules! Sem pa moral pazit na finance, zato sem pojedel manj in najcenejšo stvar. Albanska "carina" mi je iz dnevnega budgeta odtegnila 10 evrov, za katerimi še vedno žalujem.

Plastika in jet ski

(Ohrid – Mavrovo, 135 km & 2h 35 min)

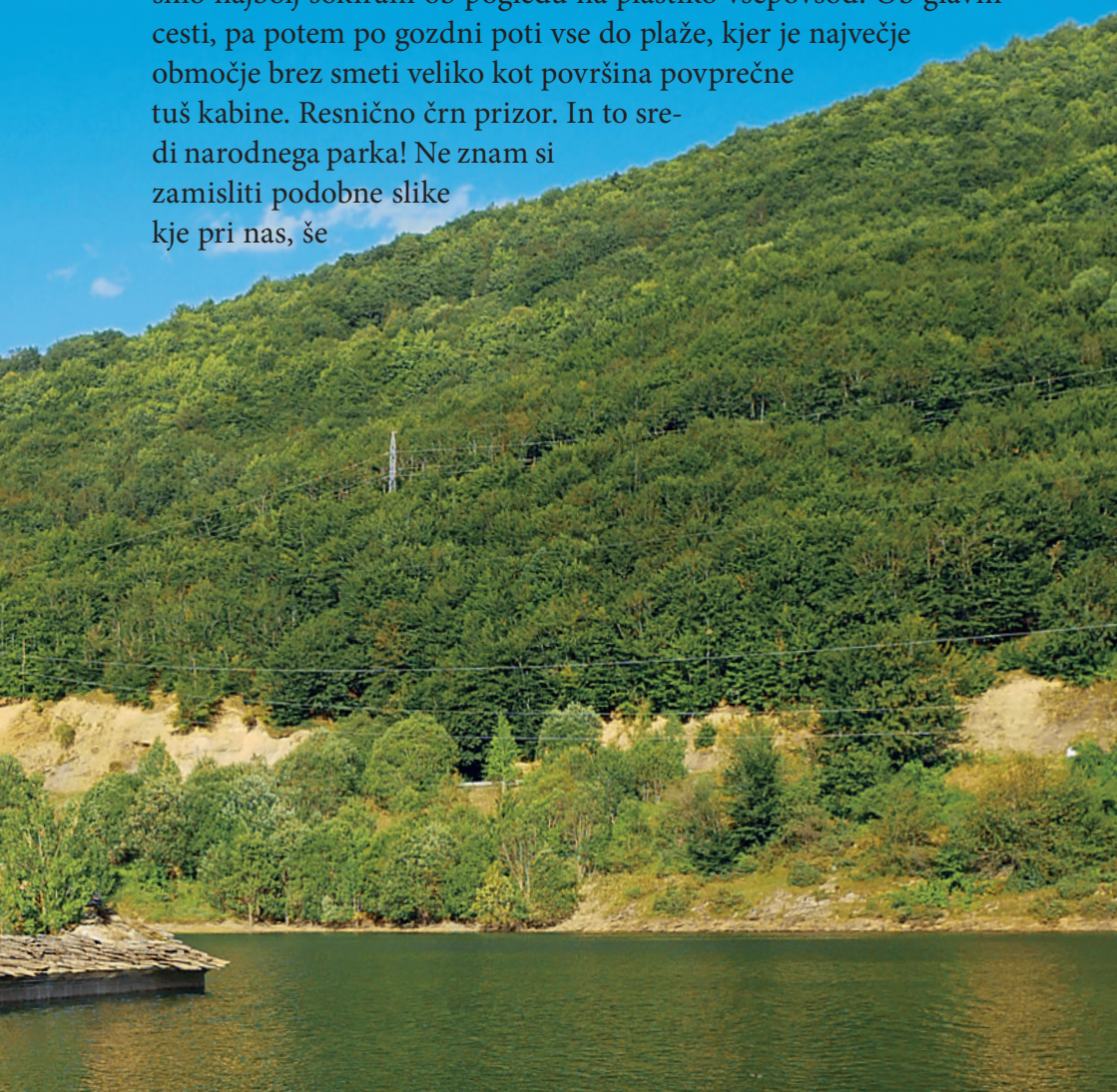
Dokaj zgodaj zjutraj sem že na poti iz Ohrida proti severu. Pot me bo vodila po zahodnem delu Makedonije, od Ohridskega jezera čez Kičevo proti Narodnemu parku Mavrovo. Mogoče je zdaj primeren trenutek, da stresem nekaj dejstev o Makedoniji. O uradnem imenu države ne bi, za mene bo še vedno ostala Makedonija, pa četudi samo pogovorno. Sicer pa, najjužnejša republika nekdanje Jugoslavije z Vardarjem v glavni vlogi (Triglav, Đerdap in Jadran se mu prav tako pridružijo). V zadnjem času v medijih opazna predvsem zaradi migrantov in politične krize, vseeno pa država z izjemnim turističnim potencialom, kljub temu, da nima dostopa do morja. Našteval ne bi, za to obstajajo knjige in internet, lahko pa vas podzavestno prisilim k obisku te fenomenalne pokrajine, preden se prelevi v destinacijo masovnega turizma. Slednji je že precej v vzponu ob Ohridskem jezeru. Če sem si prav zapomnil iz prejšnjega obiska, je na območju Makedonije obstajala tudi ena najkrajše živčih držav v zgodovini, Ilindenska republika, ki se je razvila iz oboroženega upora proti Turkom v začetku 20. stoletja. Kot glavno mesto so razglasili Kruševo, mislim pa, da so obstajali celo manj kot en mesec. Sicer pa, Google it!

Omenjeno Kruševo, pa tudi Skopje, Prilep, Bitolo in Ohrid smo obiskali 9 let nazaj. In tudi zaradi tega sem se odločil, da grem tokrat po drugi strani države, čeprav je bil glavni razlog ogled potopljene cerkvice v jezeru Mavrovo v živo. Najprej je pa do tja potrebno priti. Cesta, ki vodi iz Ohrida proti Kičevu, Gostivarju in Tetovu, je v delu že enih 20 let, vsaj tako pravijo domačini. Firme, ki so zadolžene za gradnjo, se menjavajo kot spodnje hlače, trenutno so glavni neki Kitajci. Bog ve, mogoče imajo z vlaganjem v infrastrukturo interes tudi na Balkanu, ne samo v Afriki. Ampak cesta je kljub temu

v zavidljivem stanju, nov asfalt in široka cesta z nekaj vmesnimi zaporami. Še vsaj nekaj let bo ta zapis verjetno aktualen. Z izjemo albanske poroke na cesti skozi Kičevo in nešteti albanskih zastav po tem delu Makedonije, je ta pot nasploh hitro minila. Sploh, če si v avtu sam, kot jaz, da nimaš časa opazovati niti prelepe pokrajine, ki vsekakor pokuka izza vsakega ovinka. Kmalu zavijem v Narodni park Mavrovo in proti svojemu hostlu. Dostop do jezera pravzaprav sploh ni težak, je pa zanimivo "razmišljanje" navigacij. Obstaja kar nekaj poti, ki vodijo do samega jezera, pomembno pa je, na kateri del obale želimo. Lahko čez Debar, kjer je baje tudi fajn pokrajina, tukaj, kjer sem šel jaz ali pa na vmesni cesti, ki pa je prevozna samo v poletnih mesecih, vsaj tako pravijo. Za optimalno rešitev obiščite neštete navigacije, da ne oglašujem brezplačno vedno enih in istih. Jaz sem recimo bival v vasi Nikiforovo, ki je dokaj nedostopna po najkrajši poti. Ne da bi me to ustavilo, ampak pač povem. Po vzhodni strani bi vseeno priporočal to slabo cesto, medtem ko za severno oz. zahodno stran pa "glavno", ki preči tudi jez, zaradi katerega sploh obstaja to čudo sredi narodnega parka. Hostel sicer najdem dokaj hitro, je pa smešno, ker mlajši Makedonci veliko raje govorijo angleško, kot recimo srbsko. Meni je itak vseeno, malo pomešam že zaradi ostalih cimrov. Nemec, dve Avstrijki in Španka so tukaj že gostje hostla,

zaštekamo se takoj in se odločimo, da obiščemo najpopularnejšo plažo na vzhodni obali jezera. Mimogrede, hostel se imenuje Vertical, priporočam absolutno, Marina in njen mož se trudita pričarat odlično vzdušje sredi ničesar. In tudi ga, z gramofonskimi ploščami in perfektnim wifijem, ki sta ob pokrajini dve najsvetlejši točki, sta med najboljšimi hostli na Balkanu, v to sem prepričan. Na drugem mestu na mojem roadtripu, za Skadrskim. Imena plaže se, na žalost, ne spomnim, domačini ji pravijo "nekaj" glava. Je kar logično, glede na to, da štrli v jezero. Ker smo vsi iz "sofisticirane" Evrope, smo najbolj šokirani ob pogledu na plastiko vsepovsod. Ob glavni cesti, pa potem po gozdni poti vse do plaže, kjer je največje območje brez smeti veliko kot površina povprečne tuš kabine. Resnično črn prizor. In to sredi narodnega parka! Ne znam si zamisliti podobne slike kje pri nas, še

posebej v Triglavskem narodnem parku. Sramota, sori! Sparkiram se zraven mnogih avtov z albansko registracijo, ki so v tem delu države še vedno v večini. Do samega jezera je še približno 2 minuti hoje. Med smetmi. Ob pogledu na jezero še večji šok. Dobesedno vidiš plavat smeti, ob tebi so smeti in okrog ostalih tudi. Res žalostno, prav morbidno. Ker to pač še ni dovolj, je sredi narodnega parka dovoljena tudi vožnja z jet skiji. Perfektno. Potenciala za gorski turizem pa še več kot okrog Bohinjskega jezera. Sicer je nacionalni park razdeljen v tri sklope, ki dopuščajo tudi turistično dejavnost, ampak kar je preveč, je pa preveč. Voda nič posebnega, slabo vreme in močan veter pa sta jo vsaj malo razpihala, da se lahko ohladiš v Soči podobni temperaturi. Zunaj okrog 25 stopinj. Hitro se pobremo po kopanju nazaj do avta. Na poti do tja se s prej omenjenim Nemcem ravno zajebavam o tem, kako sem z novim avtom uspel

brez praske čez Albanijo. In glej ga zlomka, v tistem trenutku vidim zvito tablico. Na mojem avtu, se razume. Neverjetno, zdržalo je več kot sem mislil, ampak da na tak način avto dobi prvo prasko, come on! Ne vem kako, ampak nekomu je uspelo popolnoma zviti tablico, brez da bi poškodoval masko. Samo ena mala praskica, ki se na temno Modri barvi niti ne vidi, je pričala o tem, da je dejansko šlo za nek majhen trk, čeprav še kar ne morem preko videnega, da je bila tablica popolnoma uničena. Samo tablica. Pa dobro, ne bo konec sveta, ne spleča se klicat niti policije. Hočem sicer hitro pozabit, ampak nekje zadaj ta misel ostaja.

Za konec dneva se odločimo skočit še do potopljene cerkvice, ki je pod vodo samo v poletnih mesecih, pozimi je baje izven. Razlog za potopljenost? Izgradnja jeza nekaj desetletij nazaj, ki je reki Mavrovi zajezil najlažjo pot. Prvotno smo tja nameravali s kolesi, ampak nas je konec dneva prisilil v vožnjo z avtom. Kar precej dolgo je jezero, vleče se kot sto mater. Ampak je vredno, takšnih prizorov ne vidiš pogosto. Tudi dobro sem se počutil, ko sem iz turističnih tabel v cirilici lahko prevajal v angleščino za cimre iz tujine. Na poti do tja smo videli tudi smučarsko središče, ki velja za eno izmed dveh najboljših v Makedoniji. Nad vasico Mavrovo leži, proti jezeru pa gleda na prvi pogled črna proga. Hotelov ne manjka, v neposredni bližini potopljenega čuda ima kar nekaj nogometnih ekip priprave. Skočimo še do trgovine, ene izmed samo dveh na območju jezera, zato so cene temu primerno navite. Ne bom niti povedal, kaj samo sem lahko kupil za 10 evrov.

Dan se konča z igro slovenskega Activityja, kar za mene predstavlja dodaten izziv še s prevajanjem in pitjem rakije zraven. Rakijo in vinjak smo dobili "od hiše", saj je redni gost Goran iz Tikveša, kjer jim pridelovanje alkoholnih pijač ne predstavlja nobenega problema. Stvar je bila vrhunska! V nasprotju z nočjo, ko sem spoznal še glasnejšo stran Gorana, njegovo smrčanje zraven moje glave. Drugače pa faca!

Črni panter

(Mavrovo – Skopje, 99 km & 1h 30 min)

Doživetij polna dva tedna sta se počasi bližala koncu. Spet sem spremenil plan, kot že ničkolikokrat v zadnjih dneh. Ko malo razmislim nazaj, se mi zdi, kot da sem na poti že kakšen mesec, v resnici mi je pa samo spreminjanje planov v zadnjem trenutku zmrdalo ritem.

Prebudim se v deževno jutro. Spal itak nisem nič, ker je kolega Goran zahrgolil enih par dolgometražnih simfonij. Danes sem imel namen vzpon na Sandaktaš, enega najdostopnejših vrhov znotraj Narodnega parka Mavrovo. Pohvali se lahko s kar precej zanimivimi vršaci, v narodni park spada celo Korab, ki je s svojimi 2764 metri nadmorske višine natanko 100 metrov nižji od našega ponosa Triglava. Za dostop iz makedonske strani na vrh je potrebno dovoljenje, saj gre za mejno območje z Albanijo, obe državi si ga tudi prisvajata kot najvišji vrh v državi. Za tiste malo manj razgledane, v bivši Jugi od gora niso obstajale samo Alpe, o katerih se učimo v osnovni šoli, proti jugu je še mnogo neskončnih opcij za visokogor-

sko raziskovanje. Sam sem torej izbral najbližji in najlažji vrh. Ni dvatisočak, je pa zelo blizu, saj ga od te meje loči le 44 metrov. Zračunajte si sami. Vremenska napoved je bila sicer boljša od dejanskega stanja, ampak ker sem že bil tukaj in nisem želel oditi brez vzpona, sem se odločil, da vseeno grem. Med zajtrkom naletim na skupino štirih belgijskih študentk, ki so izgleda prišle pozno ponoči. Ker bi tudi same rade malo pohajko-

vanja po okoliških planinah, se ponudim, da lahko gredo z mano. Seveda so takoj za, Belgijci pač nimajo podobnih možnosti in vsako ponujeno priložnost zagrabijo. Verjetno so že na teh 1000 metrih nad morjem čutili redkost zraka in višinsko bolezen. Od enega od domačinov dobimo v roke na roke narisan (!!!) zemljevid vzpona od našega hostla. Proporcionalno čisto mimo, ampak pravijo, da ni smerokazov in je to naša najboljša izbira. Dobro. Ko končno krenemo, že po 200 metrih najdemo smerokaz, in v naslednjih 500 metrih še 2. Torej obstajajo. Ta zemljevid je bil sicer narisan samo za

pot "iz gozda", saj se na približno 1500 metrih le-ta neha in je do vrha samo še pusta pokrajina. No, tako daleč nismo prišli, saj smo v ozadju že slišali (pri)bližajočo se nevihto, kar je pomenilo samo eno. Če nas v Sloveniji kaj naučijo, je to definitivno pravilo,

da med nevihto ni pametno siliti navkreber. Belgijke mi seveda ne verjamejo, ampak ko nadaljujemo še par sto metrov naprej in vseka že zelo blizu nas, tudi one stisnejo rep med noge. Dajo mi prav in tako pade v vodo moj napovedan vzpon. In to zaradi vremena, ki je skozi celoten roadtrip lepo sodelovalo z mano. Izgleda, da tudi sile nad mano hočejo, da že končno neham zapravljeni lasten denar in se pridružim staršema v Skopju, kamor sta prišla, mislim da, že dva dni nazaj. Ne spomnim se več. Ko pridemo do hostla, smo premočeni že do kosti, zato mi na koncu ne preostane drugega, kot da odpovem prihajajočo nočitev še v tem hostlu in se že danes

odpravim v makedonsko prestolnico. Tudi vremenska napoved mi ne gre na roko, zato sem 100% prepričan, da to naredim. Z Marino prelističva Booking, da lahko ona dobi nekaj in jaz prekinem rezervacijo sredi bivanja. Tudi cimer iz Nemčije se vklopi v pogovor, ker bi naj danes odšel prav tako proti Skopju, ampak z avtobusom. Ker sem plane prilagodil sebi, je dejansko profitiral tudi on, razdelila si bova stroške in greva skupaj, itak je samo okrog 100 kilometrov. Deal! Javim roditeljema, da jima zagušim že danes. Viber je fina stvarca. Ko čakava na odhod, si privoščimo še edini film, ki ga imamo na izbiro, ker je nevihta onemogočila internet – Black Panther. Točno takih filmov ne maram. Na srečo mi življenje rešijo vinilke, ima me, da jih par spizdim. Ampak ne bom, bom že preživel.

Bila sva že tako blizu Skopja in v glavi je bila norišnica od pričakovanj, da sem na koncu pozabil narediti postanek v Tetovu, kamor bi me naj pot zanesla, če bi se držal prvotnega plana. Nič zato, v Skopju bova kmalu! Še en nasvet: ne plačujte na makedonskih avtocestah z evri, ampak s kartico ali denarjem. Brutalen menjalni tečaj, raje spijte kakšno pivo več. In končno sem dočakal praktičen konec roadtripa! Še Nemca vržem dol in že sem pred stanovanjem, v katerem bomo še naslednja dva dni. Nekaj obiskov, preveč hrane in pijače, pa še kakšen ogled sledijo, potem pa dolga pot proti domu s postankom v Beogradu. Iskreno povedano, ne da se mi več dolgovežiti, pa še to so bolj osebni dnevi. Kar je pomembno, je to, da je Skopje izredno pisano mesto, fuzija vsega makedonskega, albanskega, še turškega, če hočete. Revščina in preseravanje v istem mestu, blišč in beda samo par ulic narazen. Najbolj onesnaženo mesto v Evropi je to, vsaj pozimi. Tako sem prebral par let nazaj nekje. Vseeno pa te potegne. Za vsakega ponudi nekaj, mogoče samo za vegane ni nič. Meso!!! Ker si v zadnjih letih mesta zapomnim predvsem po tržnicah, pa je še vedno stoječ bazar na albanski strani nekaj, kar mora videti vsak.

Ni še konec! Nekaj birokracije še ob zaključku, ampak polepšano in v kontekstu. Vsak jaz to tako vidim. Da ne pozabim omenit še našega skupnega obiska kanjona Matka, ki ga mnogi tretirajo kot vrhunec makedonske izkušnje. No ja, ne vem. Lepo je, ima pa Skopje v rangju stotih kilometrov vsaj pet bolj privlačnih in manj zabasanih lepot. Iz svojega prvotnega plana sem črtal vsaj 4 dni, moral bi jih manj, ali pa vsaj bolje prerazporediti svoj čas tukaj. Nekaj je govoriti, drugo narediti. In sam v novem avtu po Balkanu imam verjetno še kakšno skrb več kot na mojih klasičnih backpackerskih pobegih. Šola za naslednjič. Zdaj se mi pa že zdi, da se besedilo prelija v zaključen del mojega pisanja, zato lahko pogled preusmerite na temu primerno naslovljen del knjige.

ZAKLJUČEK

Mater sem napisal!

Ja, definitivno priporočam obisk Albanije in Makedonije, pa naj si bo to s svojim avtom, rent-a-car-jem ali štuklanjem javnih prevozov. Edina stvar, ki mogoče ni primerna, je iti na pot z novim avtom. Kljub temu, da nisem imel časa obiskati niti približno toliko, kot bi želel, lahko z gotovostjo rečem, da je to nek drug svet v neposredni bližini naših urejenih življenj. Kot sem že uvodoma poudaril, res ni potrebe po kupovanju letalskih kart na drugi konec sveta za nekaj "drugačnega". Vse to imamo dobesedno pred nosom in dostopno magari s kolesom, kar sta stranska igralca v tem zapisu tudi dokazala.

Želel sem si doživeti nekaj drugega, kot na podobnem roadtripu pred 9 leti. Do neke mere uspešno, predvsem v (ne)predvidljivosti dogajanja, pa tiči razlog za ne tako perfektnih 14 dni. Pa še to samo v teoriji, resnično je bila dobra izkušnja. Obžalujem samo eno stvar in to je, da sem bil tukaj prekratek čas. Kakorkoli obrnem, sta ti dve državi že brez kombinacij s Srbijo, Črno Goro ali celo Grčijo dovolj zanimivi, da zaposlita še tako zahtevnega popotnika. Veliko stvari je takšnih, kot jih mi ne poznamo več na enak način, kar naredi izkušnjo še toliko bolj pristno. Do Skopja sem naredil skoraj natančno 2000 kilometrov, s potjo domov se je ta številka povzpela preko 3000 kilometrov. In z izjemo 500 kilometrov sem celotno pot prevozil sam. Psihično bolj naporno kot fizično, ampak vsekakor lažje, kot prevoziti isto razdaljo samo po ravni avtocesti. Pozornosti okolici nisem polagal v zeleni meri iz logičnih razlogov.

Glavna razlika med omenjenima državama je, po mojem mnenju, preteklost. Poglobljaj v to se ne bi, kot že ničlikokrat do zdaj, vas tudi tokrat usmerim na internet. Kar se mene tiče, se razlika občuti pri strežbi jedi, saj v Albaniji solato dobiš skupaj z glavno jedjo, v

Makedoniji pa pred. Dokler ne poješ, ni drugega! To sem si zapomnil od zadnjič, pa še vedno je aktualno. Kolikor vem, imajo Makedonci samo eno besedo, ki pomeni hvala (naj me nekdo popravi, če obstaja še kakšen drug izraz), medtem ko se lahko Albanci pohvalijo s kar štirimi besedami, ki pomenijo enako, vendar ob različnih priložnostih. Tudi to so samo dejstva in zanimivosti lokalcev, ki pa se najbolj obdržijo v mojih možganskih celicah.

Izpostavil bi vsekakor Skadar, Theth z Alpami, Berat, Sv. Naum in Mavrovo, če štejem samo kraje, ki sem jih obiskal tokrat. Sicer pa na kratko, vse!

Najbolj se mi je v spomin vtisnila misel našega makedonskega kolega glede trenutne problematične situacije: "jebeš državo, koja ima Albaniju na zapadu!" In s to mislijo bom tudi zaključil, ker sem povedal vse (in mnogo več), kot sem nameraval.

Še povabilo k branju mojih ostalih dogodivščin po svetu, ki jih najdete na istem mestu kot to, kar berete zdaj. Enkrat hvala v makedonščini in štirikrat v albanščini.

STROŠKI

Nimam ideje, kako naj razdelim stroške. Ali po dejavnosti, dnevih, sklopih ...

Mi je lažje, da naredim po nekonvencionalni metodi in samo napišem cifro.

588,60€ - To je ves denar, ki sem ga porabil za 17 dnevno odisejajo. Tukaj zraven je všteti tudi celoten EXIT festival, z izjemo karte (enostavno prištejte še 58€). Od 10. julija do vključno 27. julija sem torej potrošil 34,62€ na dan, kar se mi zdi kar malo dosti. Ampak treba je gledat celotno sliko, bil sem sam, kar kljub večinskemu spanju po hostlih pomeni višjo ceno drugje. Z nikomer si nisem delil stroškov bencina. Tega se kot samostojen voznik splača tankat le v Makedoniji, kjer je tudi do 10 evrov cenejši za poln tank kot pri nas, v Srbiji ali v Albaniji. To tudi pomeni, da nisem koristil javnega prevoza, ki je seveda občutno cenejši od lastnega prevoza. Vse ostalo pa je pravzaprav v mejah normale, zaradi česar sem se tudi kdaj pa kdaj pregrešil. Ampak hej, če je poceni, zakaj se ne bi?!

Še točna številka kilometrov, kot se je prikazala ob prihodu na domače dvorišče: 3.037,5 km. Od Maribora do Skopja čez Srbijo, Črno Goro, Albanijo in nazaj.

 @paskamatic

 @maticpaska

 maticpaska.com

